

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2026 talousarvioesitys, PL 33 ja hyvinvointialueiden talous

30.9.2025 SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

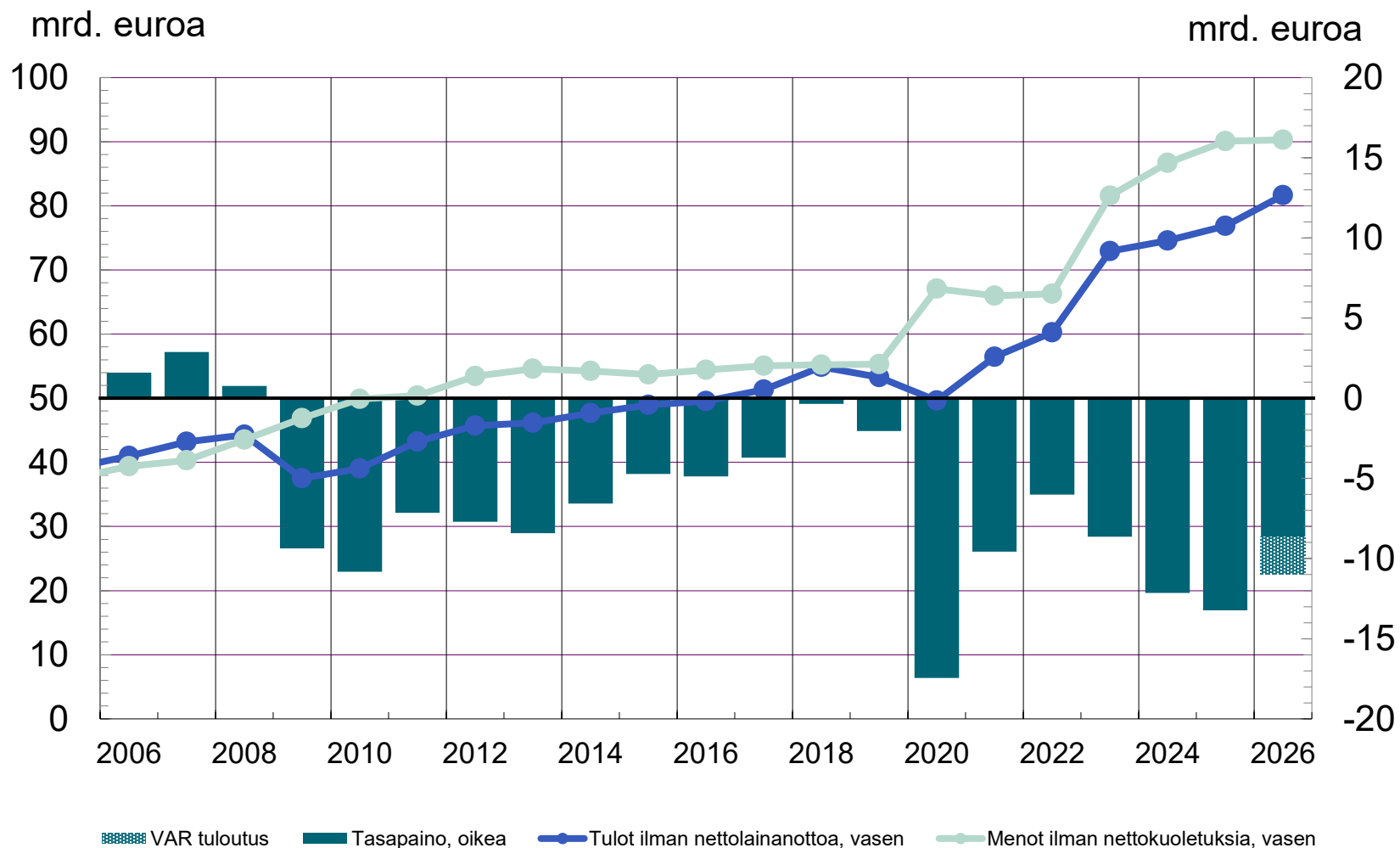
BUDJETTINEUVOS OUTI LUOMA-AHO
BUDJETTINEUVOS VIRPI VUORINEN
NEUVOTTELEVA VIRKAMIES PIIA PEKOLA

Valtion budjettitalous

- Tulot 81,6 mrd. euroa
 - Kevään kehykseen nähden -1,4 mrd. euroa
 - Taustalla uusi talousennuste ja heikentyneet arviot verotulokertymistä.
- Menot 90,3 mrd. euroa
 - Kevään kehykseen nähden +0,3 mrd. euroa.
 - Uudet sopeutustoimet vähentävät menoja, mutta automaattiset tekijät kasvattavat niitä.
- Tasapaino -8,7 mrd. euroa
 - -11,0 mrd. euroa (ilman 2,3 mrd. euron VAR-tuloutusta)
 - -1,7 mrd. euroa kevään kehykseen nähden

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -6,0

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA II): -13,2

2026 (TAE): -8,7 (-11,0)

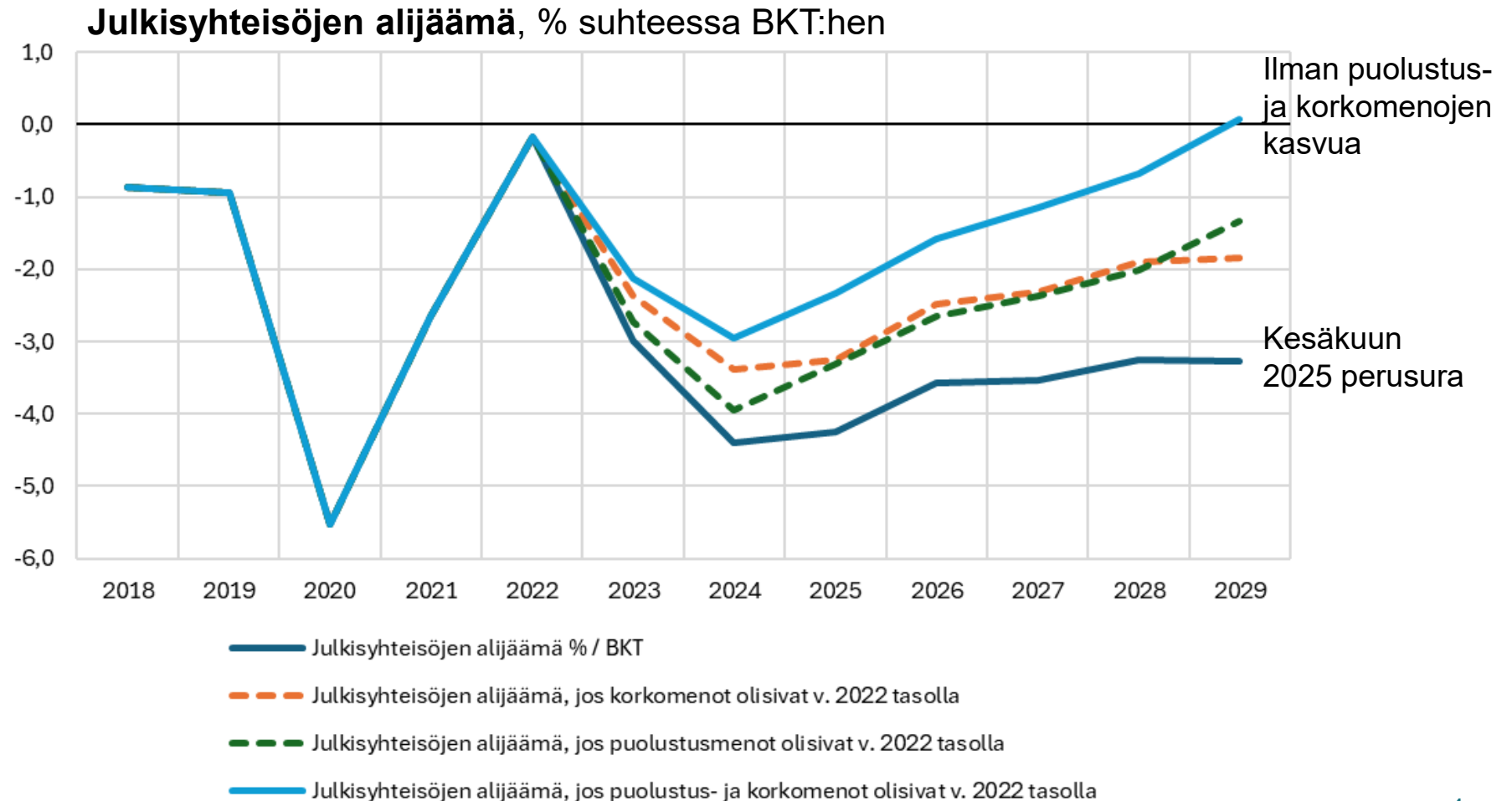
Vuoden 2026 tiedoista on poistettu lakkautettavasta Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,3 mrd. euron tuloutus.

Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.

Lähde: Valtiovarainministeriö 22.9.2025

Puolustus- ja korkomenojen kasvu ylläpitää alijäämää

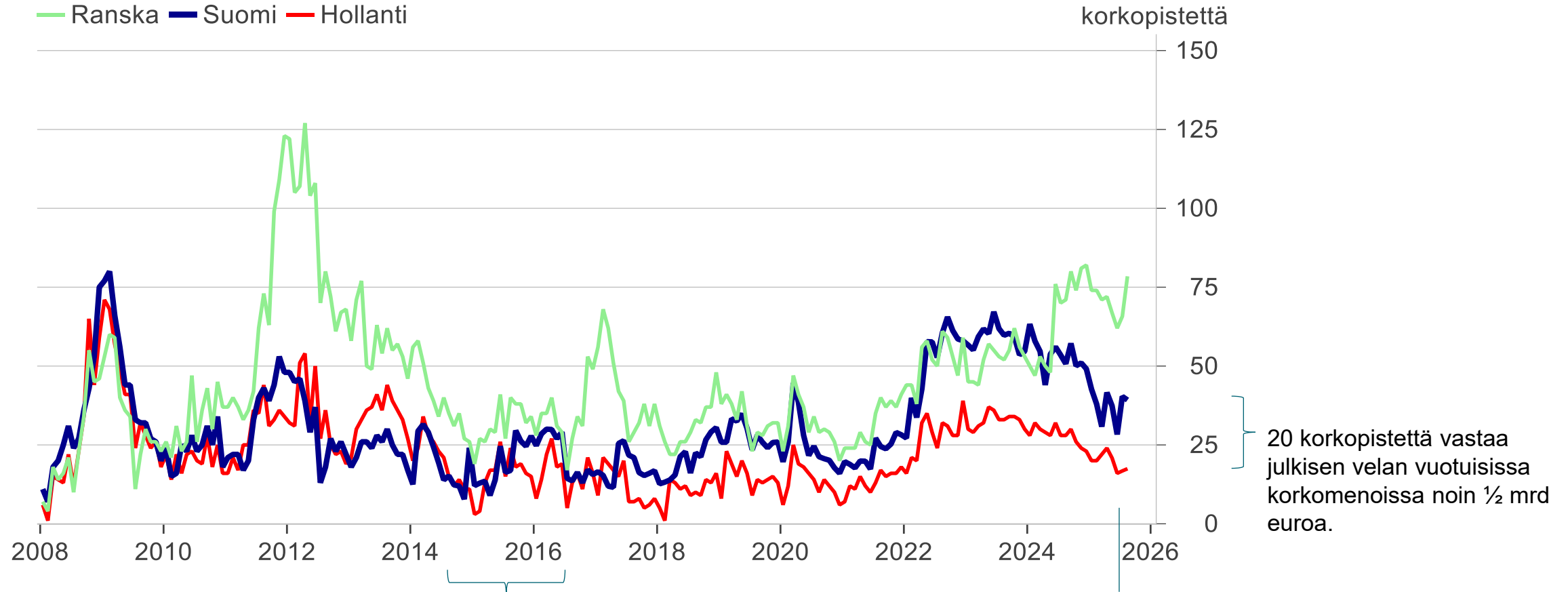
- Jos puolustus- ja korkomenot olisivat vuoden 2022 tasolla suhteessa BKT:hen, julkisyhteisöjen rahoitusasema lähestyisi tasapainoa tulevina vuosina.
- Alijäämää ylläpitää myös se, että valtaosa valtion budjetin menoista on sidottu johonkin indeksiin.

Luottoluokituksen heikentyminen korostaa tarvetta saada velkasuhde laskuun

Valtionlainojen 10v korkoero Saksaan

— Ranska — Suomi — Hollanti

S&P, Fitch ja Moody's heikensivät Suomen valtion luottoluokituksen toiseksi parhaaseen luokkaan.

Fitch heikensi Suomen luottoluokituksen kolmanneksi parhaaseen luokkaan.

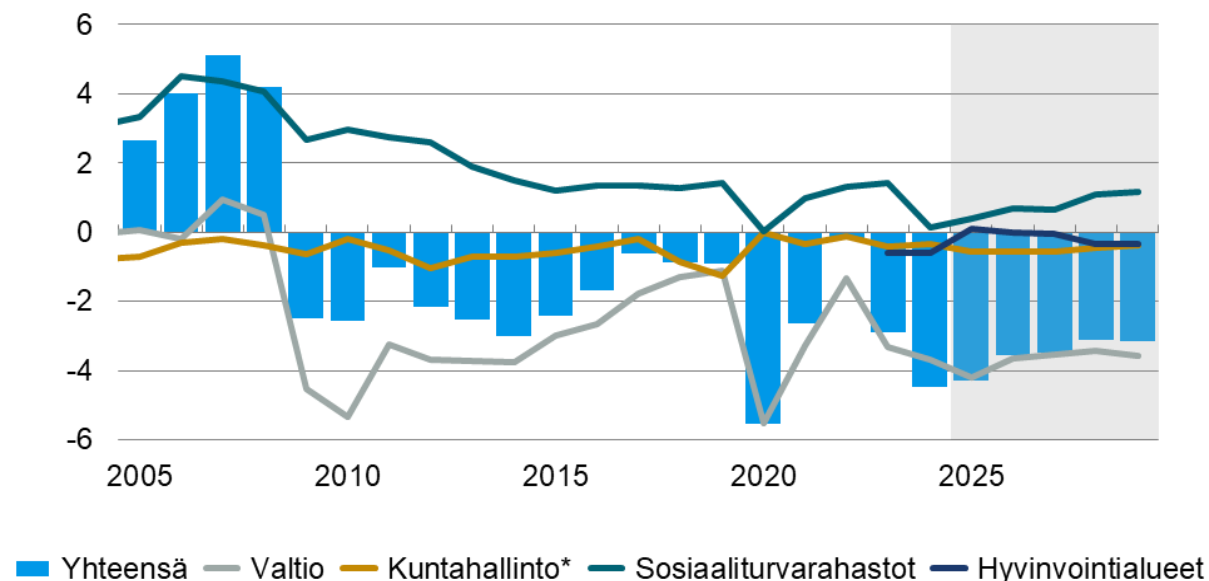
Julkisyhteisöjen alijäämä on syvä

(Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

- Tänä vuonna alijäämä on 4,3 % suhteessa bkt:hen.
 - Vuoteen lähdettiin heikosta tilanteesta.
 - Veroja on kertynyt alkuvuonna heikosti. Verotulojen kasvu maltillista lähivuosina.
 - Työttömyysmenot nousevat ennakoitua voimakkaammin.
- Alijäämä kohenee v. 2026 3,6 prosenttiin ja siitä edelleen v. 2027 3,4 prosenttiin. Alijäämä asettuu 3,1 prosenttiin v. 2029.
- Ennusteessa on mukana arvio hallituksen 1 mrd:n euron sopeutuskokonaisuudesta, sekä työttömyysvakuutusmaksun korotus 0,6 %-yksiköllä.
- Puolustusmenojen bkt-osuuden oletetaan pysyvän 3 prosentissa ennustejaksolla.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuodelle 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

Hallituksen talouspolitiikan keskeiset tavoitteet

- Hallituksen talouspolitiikan painopisteet ovat taloudellinen vakaus, työllisyys, talouskasvu sekä hyvinvointipalvelujen turvaaminen.
- Julkisen talouden velkasuhteen vakauttaminen hallituskauden loppuun mennessä on hallituksen keskeisin finanssipoliittinen tavoite.
 - Velkasuhteen vakauttamiseksi hallitus on hallitusohjelmassa ja keväällä 2024 päättänyt julkista taloutta vuoden 2027 tasolla noin 9 mrd. eurolla vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta.
 - Lisäksi hallitus päätti kevään 2025 puoliväliriihessä merkittävistä toimista, joilla vauhditetaan talouskasvua ja puretaan kasvun esteitä. Osa kasvutoimiin sisältyneistä veronkevennyksistä rahoitetaan samassa yhteydessä päätetyillä sopeutustoimilla.

Uudet sopeutustoimet kohdistuvat etenkin korkotukilainavaltuuteen ja yritystukiin

(milj. euroa)

	2026	2027
Korkotukilainavaltuudet	0	365
Yritystuet	31	141
Kehitysyhteistyö ja kotouttaminen	20	50
Haittaverot, huoltovarmuusmaksu ja suurituloisten eläkeläisten verotus	50	126
Valtion eläkerahaston ja Metsähallituksen tuloutukset	8	120
T&K-rahoitus	25	95
Kela-korvaukset	60	60
Sote-erikoistumiskoulutus + lääkekorvausten ehdolliset palautukset	30	30
Virastojen toimintamenot (virastorakenneselvitys)	0	25
Yhteensä	224	1 012

Hallituksen säästöpäätösten vaikutus kaikkineen merkittävä vuonna 2026

- Hallituksen eri vaiheissa päättämät sopeutustoimet vähentävät valtion budjetin määräraahatarvetta n. 1 mrd. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna.
 - Arvio sisältää vain suoraan valtion budjettiin vaikuttavat menosäästöt, mutta huomattava osa toimista näkyy muualla.
 - Toimien mittaluokka vastaa pitkälti aiemmin päätettyä.
- Hallituksen eri vaiheissa päättämät sopeutustoimet vähentävät valtion budjettitalouden menoja yhteensä n. 3,5 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

TAE 2026 vaikutukset sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan (33)

Keskeisiä tunnuslukuja ja poimintoja määrärahamuutoksista

- Hallinnonalan määrärahatasoksi ehdotetaan 14,8 mrd. euroa, jossa on vähennystä n. 0,5 mrd. euroa vuoteen 2025 verrattuna.
 - Hallinnonalan tuottavuusohjelman toimenpiteet sekä muut toimintamenosäästöt ovat yhteensä 38,1 milj. euroa, jossa on kasvua 8,8 milj. euroa vuoteen 2025 verrattuna.
- Määrärahatasoihin vaikuttavat lisäksi sekä tarvearvioiden muutokset että aiemmin päätetyt säästöt, kuten:
 - opiskelijoiden asumistuen siirto yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisälle (-219 milj. euroa),
 - toimeentulotuen uudistus (-57 milj. euroa),
 - kertaluonteinen säästö Kelalle (-50 milj. euroa).
- Määrärahoja kasvattavat mm:
 - Kela-korvausten uudistamiskokeilu yli 65-vuotiaille (44,5 milj. euroa)

Muita poimintoja STM:n pääluokasta

- Turvakotitoimintaan ehdotetaan n. 3,5 milj. euron lisäystä, kasvattaen valtion rahoituksen 31 milj. euroon. Lisäyksellä tähdätään turvakotipaikkojen määrän kasvattamiseen.
- Hyvinvointialueille ehdotetaan valtionavustuksia ja muita korvauksia n. 197 milj. eurolla v. 2026. Valtaosa valtionavustuksista ja muista korvauksista osoitetaan sosiaali- ja terveysministeriön pääluokasta, n. 193 milj. euroa.
 - Sote-henkilöstön erikoistumiskoulutukseen ehdotetaan 89,9 milj. euroa, jossa on huomioitu kevään 2025 kehysriihessä linjattu 15 milj. euron väliaikaiseksi tarkoitettu vähennys sekä sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan tuottavuussäästöä 3,1 milj. euroa.
 - Nuorten huumekuolemien ehkäisyyn ja C-hepatiitin eliminointiin ehdotetaan yhteensä 17,5 milj. euroa, josta arviolta 12 milj. euroa kohdistuu hyvinvointialueille.
- Lisäksi valtio maksaa lakiin perustuvia erilliskorvauksia. Esimerkiksi Puolustusvoimien terveydenhuollon edellyttämän valmiuden ja varautumisen ylläpitoon ehdotetaan 7,5 milj. euroa.

Hyvinvointialueet

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom right and curves upwards towards the top right. These lines intersect to form abstract, organic shapes.

Hyvinvointialueiden rahoitus

- Yleiskatteinen rahoitus 27,1 mrd. euroa v. 2026.
- Rahoitus kasvaa n. 880 milj. eurolla vuoteen 2025 verrattuna.
 - Indeksikorotus (3,25 %) lisää rahoitusta n. 850 milj. euroa.
 - Palvelutarpeen kasvu lisää rahoitusta n. 250 milj. euroa.
 - Jälkikätestarkistus on n. 180 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2025, mikä vähentää rahoitusta vastaavasti.
 - Hallituksen päättämät tehtävämuutokset vähentävät rahoitusta nettona runsaat 70 milj. eurolla.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VM.FI | @VMUUTISET